

Για τον ρόλο των φυλακών

Το προσφυγικό ζήτημα
είναι το προμήνυμα
της μεγάλης μετανάστευσης
του 21ου αιώνα

Εξουσία, ηθικές αξίες
και διανοούμενοι

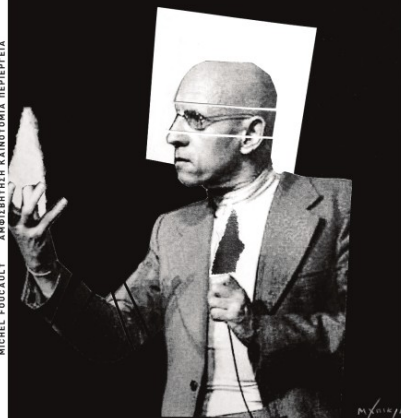
Μελετήστε την ιστορία
για να προετοιμασείτε
για το μέλλον

Πρόλογος στον Αντι-Οιδίποδα
των Deleuze & Guattari

Διανοούμενοι και εξουσία
συζήτηση με τον Gilles Deleuze

εκδόσεις ΑΓΧΙΒΑΣΙΗΝ

MICHEL FOUCAULT - ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΠΕΡΙΕΡΓΕΙΑ

ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΠΕΡΙΕΡΓΕΙΑ
MICHEL FOUCAULT

MICHEL FOUCAULT

Αμφισβήτηση, Περιέργεια, Καινοτομία

εκδόσεις ΑΓΧΙΒΑΣΙΗΝ
Αθήνα 2019

Σημείωμα της έκδοσης

Ο Μισέλ Φουκώ φανταζόμαστε ότι δεν χρειάζεται πολλές συστάσεις. Το έργο του είναι ευρέως γνωστό και η φιλοσοφία του εξαιρετικά διαδεδομένη. Τα βιβλία του για την τρέλα, τη σεξουαλικότητα, τη δικαιοσύνη, την εξουσία και τόσα άλλα θέματα έχουν επηρεάσει σε βάθος τη σύγχρονη σκέψη.

Η συνέντευξη **Για το ρόλο των φυλακών** δόθηκε στον δημοσιογράφο Roger-Pol Droit για λογαριασμό της εφημερίδας Le Monde στις 5 Αυγούστου 1975. Με αφορμή το βιβλίο του *Επιτήρηση και Τιμωρία*, ο Φουκώ σε αυτή τη συνέντευξη εξηγεί σε αδρές γραμμές τη γέννηση της φυλακής και τον ρόλο της στην κοινωνία. Ως αφετηρία παρουσιάζει το 16ο και 17ο αιώνα κατά τους οποίους διαφαίνεται για πρώτη φορά η εξουσία πάνω στα σώματα, σε δημόσιους χώρους όπως το σχολείο, ο στρατός, τα νοσοκομεία κτλ, ενώ η φυλακή καταγράφεται ως η απόλυτη ενσάρκωση αυτής της πειθαρχίας. Η έννοια του εγκληματία ωστόσο, όπως την εννοούμε σήμερα, επινοείται το 19ο αιώνα και εξακολουθεί να υφίσταται μέχρι σήμερα, διότι εξυπηρετεί οικονομικά και πολιτικά το εκάστοτε κυρίαρχο σύστημα, ενώ από την άλλη δημιουργεί και ένα σωρό θέσεις εργασίας. Παρά το γεγονός ότι ο θεσμός της φυλακής έχει αποτύχει παταγωδώς το δικαιοσύνη σύστημα αλληθωρίζει μπροστά στο πρόβλημα. Το ζήτημα όπως το θέτει ο Φουκώ δεν είναι οι καλύτερες συνθήκες φυλάκισης, αλλά ο πραγματικός ρόλος της ύπαρξης των φυλακών, που είναι η δημιουργία ενός εγκληματικού περιβάλλοντος, το οποίο μπορούν να ελέγχουν οι άρχουσες τάξεις.

Η συνέντευξη **Το προσφυγικό ζήτημα** είναι το προμήνυμα της μεγάλης μετανάστευσης του 21ου αιώνα, δόθηκε στις 17 Αυγούστου 1979 στον δημοσιογράφο H. Υο, για το ιαπωνικό περιοδικό Shukan posuto. Στη συνέντευξη αυτή με αφορμή την προσφυγική κρίση στο Βιετνάμ και την Καμπότζη εκείνη την εποχή, ο Φουκώ παραθέτει την αμέριστη αλληλεγγύη του στους πρόσφυγες, ενώ δεν

διστάζει να συγκρίνει τα κέντρα κράτησης μεταναστών με τα στρατόπεδα συγκέντρωσης. Η συνέντευξη αυτή θεωρείται ως προφητική καθώς ήδη από το 1979 διείδε το προσφυγικό ζήτημα, το οποίο ταλανίζει μέχρι και σήμερα τις κοινωνίες μας και προσπαθεί να το αντιμετωπίσει ψάχνοντας τις ρίζες του.

Τη συνέντευξη **Εξουσία, Ηθικές Αξίες και Διανοούμενοι** την έδωσε στις 3 Νοεμβρίου 1980 στον δημοσιογράφο Michael Bess για λογαριασμό της αμερικάνικης φοιτητικής εφημερίδας του πανεπιστημίου του Μπέρκλεϊ Daily Californian. Στη συνέντευξη αυτή, η οποία είναι και η πιο ενδιαφέρουσα, ο Φουκώ επισημαίνει ότι πρέπει να αντισταθούμε σε όλες τις μορφές εξουσίας και παραθέτει τα τρία στοιχεία των ηθικών αξιών του, που είναι η αμφισβήτηση, η περιέργεια και η καινοτομία. Στη συνέντευξη αυτή διαφαίνεται, ότι η πολιτική σκέψη του Φουκώ δεν μπορεί να περιοριστεί σε ταυτοτικά κουτάκια, αλλά ότι ο Φουκώ διαγράφει έναν ξεχωριστό τρόπο σκέψης, ο οποίος δεν έχει σκοπό να επιβάλει την σκέψη του, αλλά αντιθέτως να κινητοποιήσει την δική μας.

Η συνέντευξη **Μελετήστε την ιστορία για να προετοιμαστείτε για το μέλλον** δόθηκε στο φοιτητή του Jamín Raskin και δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα City Paper στις 27 Ιουλίου 1984. Η συνέντευξη αυτή έχει πρωτότυπο τίτλο A Last Interview with French Philosopher Michel Foucault και είναι μία από τις τελευταίες που έδωσε τρεις βδομάδες πριν πεθάνει. Σε αυτή τη συνέντευξη διαφαίνεται η σημασία που έδωσε στη μελέτη της ιστορίας για την αντίσταση στο παρόν.

Ο πρόλογος του Φουκώ στο βιβλίο των Ζιλ Ντελέζ και Φελίξ Γκουατταρί *Καπιταλισμός και Σχιζοφρένεια, Ο Αντι-Οιδίπους* γράφτηκε το 1977 για την αμερικάνικη έκδοση. Στο βιβλίο αυτό των Ντελέζ και Γκουατταρί γίνεται μια εξονυχιστική ανάλυση για τη σχέση μεταξύ της επιθυμίας και της πραγματικότητας μέσα από το φάσμα των κοινωνικοπολιτικών συγκυριών που μας περιβάλλουν και ιδιαίτερα σε σχέση με το καπιταλιστικό οικονομικό σύστημα. Τιθενται ερωτήματα όπως τι είναι το ασυνείδητο, το παραλήρημα, το οιδιπόδειο, τις απαντήσεις των οποίων τις δίνουν μέσω της σχιζο-ανάλυσης. Ο Φουκώ στον **Πρόλογο**

στον Αντι-Οιδίποδα υπερασπιζόμενος τη θέση των Ντελέζ και Γκουατταρί μας παρακινεί να μην ερωτευόμαστε την εξουσία.

Η συζήτηση μεταξύ Μισέλ Φουκώ και Ζιλ Ντελέζ με τίτλο **Διανοούμενοι και Εξουσία** ηχογραφήθηκε στις 4 Μαρτίου 1972. Ο διάλογος αυτός πρωτοδημοσιεύτηκε στα ελληνικά από το περιοδικό Ηριδανός το 1973 σε μετάφραση της Φραγκίσκας Αμπατζόγλου, την οποία μετάφραση ναι μεν συμβουλευτήκαμε, αλλά δεν ακολουθήσαμε. Στη συζήτηση αυτή οι δύο φιλόσοφοι επικεντρώνονται στους δεσμούς μεταξύ των μειονοτικών ομάδων και το επαναστατικό κίνημα, καθώς επίσης και στη σχέση ανάμεσα στη θεωρία και την πρακτική και πως αυτές μπορούν να σταθούν απέναντι από την εξουσία.

Μάρκος Χατζηπιέρας
Ιουλία Μέρμηγκα